Bijlage I behorende bij
conclusies van de Coördinatie
Commissie van 14 november 1978.
Geheim.

T.b.v. REZ en MR 17 november 1978.

Samenvatting en Conclusies inzake EMS.

Op basis van de hiernavolgende hoofdstukken kunnen de conclusies als volgt worden samengevat.

De door de Europese Raad van Bremen genomen besluiten liggen thans ter verdere uitwerking voor aal de communautaire organen te Brussel. Nederland verleent aan deze werkzaamheden steun, niet alleen vanwege het belang van de grotere monetaire stabiliteit, die het herstel van de groei en de werkgelegenheid dient te ondersteunen, maar ook omdat op deze wijze een fundamentele bijdrage kan worden geleverd aan de noodzakelijke samenhang en versterking van de EG.

De discussies in Brussel zijn thans het verst gevorderd ten aanzien van het onderdeel van het wisselkoersarrangement.
De Ecofin-Raad heeft zich in overgrote meerderheid uitgesproken voor een systeem waarin de pariteiten en interventiemarges vast zijn gedefiniëerd. Op deze wijze zijn de bilaterale uiterste interventiekoersen tussen de EEG-valuta's bepaald en zal daarmede in feite de praktijk van de slang worden voortgezet.
Voor wat betreft de koersontwikkelingen van de onderscheidene valuta's t.o.v. hun respectievelijke ECU waarden is een Belgisch compromis voorstel uitgewerkt dat door 6 lidstaten is aanvaard. Duitsland acht het te ver gaand in de richting van een mandjessysteem, het Verenigd Koninkrijk handhaaft bezwaren tegen afrekeningsverplichting en renteberekening. Dit voorstel voorziet in veronderstelde aktie (interventie) van landen waarvan de wisselkoers een uiterste waarde t.o.v. hun ECU-waarde zal hebben bereikt. Bij het achterwege laten van interventie zal het divergerende land achteraf dit tegenover de andere landen moeten kunnen rechtvaardigen. Nederland ondersteunt deze variant waarbij aktie eerst plaatsvindt nadat is gebleken dat de divergentie niet incidenteel is en waarbij ook het land in wiens valuta intra-marginaal zou moeten worden geïntervenieerd, zich hieraan met redenen omkleed kan ont-

© NA, 2.03.01 (Arch. AZ/KMP) (Nationaal Archief, Den Haag) inv.nr. 8930
http://resources.huygens.knaw.nl/europeseintegratie/doc/S02928

trekken. De uit deze intra-marginale interventie voortvloeiende debet-posities zullen slechts voor normale verrekening in aanmerking komen, ook zal normaal rente betaald moeten worden. Voor de thans niet tot de slang behorende landen kunnen, voor in de tijd beperkte overgangsperiodes, bredere marges worden toegepast. Deze verbreding mag echter niet zover gaan dat de facto een land niet deelneemt aan het systeem maar er wel de voordelen (m.n. de kredietverlening) van ontvangt. De regeling van een evt. interimperiode behoeft overigens nog verdere uitwerking.

Een formalisering van de mogelijkheid tot opschorting van de deelname aan het wisselkoerssysteem wordt afgewezen. Bij - al of niet tijdelijk - uitstappen van een land zouden de kredietfaciliteiten voor dat land dienen te worden opgeschort c.q. opgeheven.

De toegang tot de middellange termijnkredieten van het EMS zal afhankelijk dienen te worden gesteld van zo mogelijk striktere voorwaarden dan thans het geval is. Deze voorwaarden dienen met name betrekking te hebben op het bereiken van die doelstellingen van economische politiek die de duurzaamheid van het EMS veilig stellen, d.w.z. dat deze zich m.n. dienen te richten op het inflatietempo en het externe evenwicht. Bovendien dienen de verplichtinge van het interventiearrangement nagekomen te worden.
Ter voorkoming van onderlinge valuta-spanningen zal voorts een coördinatie van het dollarbeleid moeten worden nagestreefd zonder dat dit mag leiden tot pogingen om de fundamentele marktkrachten te bestrijden.

Ten aanzien van het Europees Monetair Fonds wordt thans een oplossing gezocht voor het feit dat de pooling van monetaire reserves alsmede de fondsvorming op basis van inbreng van nationale valuta's, zoals die te Bremen was voorzien, vanwege de noodzaak van wettelijke maatregelen niet vóór 1 januari 1979 zijn te verwezenlijken.
De bespreking van deze meer ingrijpende voorstellen is daarom voorlopig uitgesteld. Overigens stelt zich voor Nederland ook ten aanzien van de nu besproken interim-oplossing, althans voorzover het betreft de uitbreiding van het middellange termijn kredietmechanisme, de noodzaak van parlementaire goedkeuring.

Er zijn thans twee extreme posities m.b.t. vergroting van de bestaande korte en middellange kredietmechanismen, waarbij de totale omvang van de krediteurenquota in het minst vergaande voorstel neerkomt op 25 mrd ERE en het meest ruime voorstel uitmondt in 46 mrd ERE. De effectief beschikbare bedragen zullen dan resp. 16 en 25 mrd ERE zijn. De laatstgenoemde variant houdt alleen een uitbreiding van het korte termijn krediet (thans 10 mrd ERE) in. De eerstgenoemde variant voorziet deels in uitbreiding van het middellang krediet tot 8,5 mrd ERE (thans 5,5 mrd ERE).

Nederland houdt in beginsel t.a.v. de omvang van de uitbreiding van de kredietmechanismen vast aan het Bremer communiqué waarbij de omvang werd bepaald op 20% van de totale goud en dollarvoorraden van de lidstaten. De omvang van de korte en middellange kredietmechanismen zou dan op een lager bedrag dan 25 mrd ERE uitkomen, afhankelijk van de waardering van het goud.
Bij deze interpretatie wordt er door Nederland vanuit gegaan dat de omvang betrekking heeft op het totaal van de krediteurenquota en niet op het effectief beschikbare bedrag. Meer in het algemeen zal de bereidheid van Nederland om mee te werken aan een uitbreiding van de kredietfaciliteiten afhankelijk worden gesteld van de inhoud van de afspraken op andere onderdelen, m.n. de modaliteiten van het wisselkoersarrangement en de deelname hieraan.

T.a.v. de quota-verdeling over de lidstaten bestaat er een duidelijke Nederlandse voorkeur voor verdeling aan de hand van economische verhoudingen en niet op basis van reservegrootte.

Nederland steunt m.b.t. de verdeling over kort- en middellang krediet eveneens de eerstgenoemde variant, waarbij het van belang wordt geacht dat de conditionaliteit van het middellange termijn mechanisme wordt versterkt. Periodieke consultaties (landenexamens) dienen hiertoe een bijdrage te leveren.

Wat de duurzaamheid en de geloofwaardigheid van het arrangement betreft heeft Nederland steeds onderstreept dat er voldoende parallelliteit t.a.v. inflatie en extern evenwicht dient te zijn. De situatie laat voorlopig nog te wensen over. Bij het streven

naar deze parallelliteit dient de inflatiebestrijding niet in gevaar te worden gebracht. Met name Nederland en Duitsland onderstrepen daarom dat het beleid dient te worden gericht op een zo laag mogelijk inflatietempo en niet op een Europees gemiddelde.

De om politiek-presentationele redenen door de zgn. "less-prosperous" lidstaten gevraagde middelenoverdracht om niet vormt geen economisch noodzakelijke voorwaarde voor toetreding tot en functionering van het EMS. Van Nederlandse kant dient evenwel bedacht dat Duitsland en Frankrijk mogelijk bereid zullen zijn tot een concessie indien zulks noodzakelijk lijkt om lidstaten tot deelname aan het wisselkoersarrangement te bewegen. De mate van Nederlandse bereidheid met mogelijke Duitse en Franse voorstellen mee te gaan, dient ten minste afhankelijk gesteld

- ten eerste van de zekerheid dat een op bestendige deelname aan het EMS gerichte economische beleidscoördinatie tot stand zal komen
- ten tweede van de bereidheid de overdracht te laten lopen via m.n. de voor de regionale en structurele politiek geschapen instellingen t.w. de EIB en het Regionale Fonds, welke laatste een veel groter quota-vrij deel zou dienen te bevatten.

Daarnaast lijkt een herbezinning op dit onderdeel tegen de tijd dat de toetreding van nieuwe lidstaten een feit wordt, aangewezen.

Bij het bovenstaande dient wel te worden bedacht dat de Nederlandse budgettaire situatie zodanig beperkt is dat enigerlei concessie t.a.v. de "less-prosperous" landen m.b.t. overdrachten om niet noodzakelijkerwijze tot binnenlandse compensatie zal dwingen.

Aan de aandrang van sommige landen om EG-terreinen van beleid (landbouw, sociaal etc.) primair vanuit de enge gezichtshoek van de daaruit resulterende overdracht van middelen te benaderen, dient niet te worden tegemoetgekomen. Dat neemt niet weg dat Nederland wel bereid dient te blijven om over prioriteitsstellingen binnen beleidsterreinen constructief mee te praten.

Het is noodzakelijk dat het EMS geïntegreerd wordt in en bijdraagt tot versterking van de cohesie tussen de lidstaten van de Gemeenschap. Het EMS dient dan ook te worden geplaatst in het perspec-

tief van de EMU.
Het streven alle lidstaten van den beginne af aan het EMS te doen deelnemen verdient krachtige Nederlandse ondersteuning.
Mocht het niet gelukken de Negen direkt volledig onder één communautaire noemer te brengen, dan ontstaat een totaal nieuwe situatie, die echter voldoende uitwerking behoeft alvorens een definitief besluit tot inwerkingtreding kan worden genomen. Onderzocht zal dan dienen te worden of het niet mogelijk zal zijn het systeem desondanks als communautair systeem op te zetten, met de uitdrukkelijke opzet dat zo spoedig mogelijk wel alle lidstaten volledig deelnemen.
De afspraken op het gebied van de economische beleidscoördinatie zullen in gemeenschapskader dienen te worden gemaakt, met inbegrip van lidstaten die (nog) niet tot het wisselkoersarrangement zijn toegetreden. Zodoende kan de basis worden gelegd voor volledige participatie in het EMS in een later stadium.
In de situatie dat niet alle lidstaten volledig deelnemen zal ook onderzocht moeten worden welke consequenties dienen te worden getrokken t.a.v. de evt. middelenoverdracht; er zal zeker minder aanleiding zijn een prijs te betalen aan landen die (nog) niet volledig deelnemen.

Terzake van de institutionele opzet en de juridische fundering dient het EMS alsmede de coördinatie van economisch beleid te worden geïntegreerd in het functioneren van de Gemeenschappen.
Het lijkt op dit moment onvermijdelijk de fundering van het EMS en het EMF te zoeken in een aanvulling van de Verdragen op basis van art. 236 EEG-Verdrag; dit lijkt ook te gelden voor de overgangsperiode indien en voorzover besloten wordt tot meer dan enkele aanpassing van bestaande kredietmechanismen (m.n. creatie ECU als reservemiddel).
Overigens zal hierover, mede op basis van advies van de Commissie Riphagen, spoedigst een aparte nota voor de MR dienen te worden opgesteld.

Rechtstreekse effekten op de landbouwpolitiek zijn slechts te verwachten indien zou worden overgegaan tot introduktie van de ERE in het landbouwprijzenstelsel. Een beslissing daaromtrent zal in de eerste plaats om redenen van landbouwpolitiek moeten worden genomen en is geen automatisch uitvloeisel van de monetaire samenwerking. Voor het overige kan vanuit de landbouwpolitiek een grotere mate van stabiliteit op monetair terrein slechts worden toegejuicht.

Wat betreft de effekten op derde landen zal Nederland erop toe dienen te zien dat geen inward-looking systeem tot stand komt. Dit geldt niet alleen ten opzichte van het VS, Japan en de andere handelspartners, doch ook met betrekking tot de mogelijke effekten op het EG-optreden in het IMF. Hieraan kan worden gewerkt door middel van het openhouden van regelmatige informatieve contacten.
Naar Nederlandse visie dient de mogelijkheid van geassocieerd lidmaatschap - zoals vermeld in het communiqué van Bremen - te worden opengehouden voor daarvoor in aanmerking komende niet-lidstaten.